

SPOJ NÁS V ÚMLUVĚ LÁSKY

INSPIRACE K 18. V MĚSÍCI PRO ŽIVOT ZE SCHÖNSTATTSKÉ SPIRITUALITY

EPIDEMIE KORONAVIRU ... HLEDÁNÍ BOŽÍ PROZŘETELNOSTI

Nevím, zdali budu citovat správně, ale kdysi mě dost oslovila myšlenka P. Kentenicha k hledání Boží prozřetelnosti ve znameních doby: Mít ucho na Božím srdci a ruku na tepu současného dění. Omlouvám se, pokud jsem to jakýmkoli způsobem upravil, nebo dokonce zkomolil. Ale i tak to dává smysl, který, jak věřím, reprodukuji správně.

A tak se nabízí v nynější vypjaté a tíživé situaci intenzivněji hledat smysl toho, co se děje, v pohledu hledání Boží prozřetelnosti v současné situaci. Jistě, těžko si mohu dělat nárok na nějaké prorocké slovo, to ani v nejmenším, ale pokusit se alespoň o nějaké pohledy, když

přemýšlím o duchovním významu nastalé situace, to snad mohu. Samozřejmě se všemi rezervami, že se mohu v mnohém, nebo i ve všem mylit. Hlavně si myslím, abychom nedělali žádné radikální duchovní závěry, spíš abychom pokorně uznali: „Nevíme“, ale hledáme. A víra je jistě do podstatné míry o „hledání“ Boží tváře, Božích stop v životě osobním, společenském, světovém.

První věc, která mě v souvislosti šířící se epidemie napadla, byla, že pokud to je a bude celosvětová záležitost, která silně působí na mysl lidí, vlastně všech lidí žijících na této zemi (kolem 8 miliard jedinců), potom je oprávněnost ptát se na Boží záměry pro každého věřícího pochopitelná, ano žádoucí. Tedy to, že za děním mocně stojí Boží prozřetelnost, Bůh sám, se zdá všem věřícím samozřejmé. Snad se všichni shodneme, že extrémní závěry nejsou ani na místě, ani moudré.

Tedy na jedné straně názor, že epidemie je Boží trest na bezbožné lidstvo, který předznamenává jistý eschatologický konec světa; na straně druhé, že je to duchovně bezvýznamná náhodná epizoda, s kterou, i když by měla být pro lidstvo sebetragičtější, nemá Boží prozřetelnost nic společného. Ten první radikální názor o přísném, ničícím Božím trestu zavání často v ústech věřícího osobním hněvem na okolní svět a frustrací z něho. Ten druhý zase rezignací na „lámání si hlavy“ s něčím, na co stejně nepříjeme, a co je v posledku náhoda. Zde k tomu přistupuje vlačnost víry, která se rozloučila s obrazem Boha aktivně pečujícího o tento svět. Myslím tedy, že bychom se v našich duchovních úvahách měli pohybovat někde mezi těmito extrémy. Zároveň si myslím, že laciné a sebejisté závěry, které někdy mohou být spíš produktem vnitřní nejistoty a úzkosti, než opravdového „hledání“ Božích záměrů, těž nejsou nikterak moudré ani rozumné. Tedy předem jisté názory, přes které „nejede vlak“, mohou být spíše projevem duchovní lenosti, nebo naopak duchovní pýchy. Že to však není opovržlivost či zbytečnost, hledat v současném, velmi výrazném celosvětovém dění Boží záměry, nám říká nepřiliš vybíravě sám Pán Ježíš: Pokrytci, umíte posoudit to, co vidíte na zemi i na obloze; jak to, že nedovedete

rozpoznat tento čas? Proč nejste s to sami od sebe posoudit, co je správné? Pokusím se nabídnout pohledy, které jistě nejsou jen z mé hlavy, ale které se mi nyní hlavou více „honí“.

To, co je dosud v mém vnímání Boží prozřetelnosti za nynější situaci nejsilnější, je přesvědčení, že Pán Bůh nás prostřednictvím této všeobecné nepříjemnosti chce vychovávat. Nakonec epidemie propuká, alespoň v „křesťanském“ světě, hlavně v posledních týdnech, tedy v době postní. Na Popeleční středu jsme sypáním popela na hlavu přijímali Kristovo povzbuzení: Čiň pokání ... nebo otročtěji přeloženo „Změň smýšlení“.

V čem nám může koronavirus pomoci činit pokání, měnit smýšlení, tedy měnit své vnitřní postoje?

První věc, která nás možná všechny napadne, je, že v celosvětové epidemii, ve světě, který je globalizačně nesmírně propojený, není možné omezit svůj dobrý pud sebezáchovy pouze na sebe a okruh nejbližších. Pro nás křesťany je to jistě alespoň myšlenkově samozřejmé, ale pro mnohé lidi je to novinka, která jde prudce proti dosavadnímu vývoji společnosti, i když paradoxně globalizované, k individualismu. Tedy pracovat a žít co nejvíce, jak to jen jde, pro sebe, pro své blaho. Při nákaze,

kteřá nám dává jasně najevo, že jsme propojeni, a že jediný nakažený může uvést do život ohrožujícího nebezpečí mnohé druhé, nám je přímo vnucována myšlenka, že podobně to patrně funguje i v propojení vnitřním – duševním, duchovním.

Tedy tím, jaký jsem nejen navenek, ale též tím, jaký jsem uvnitř, ať už úmyslně, nebo většinou bezděčně, působím na mnohé druhé. A to nejen nějak povrchně a zanedbatelně, ale poměrně zásadně, někdy i rozhodujícím způsobem, ať už fatálně nebo blahodárně. Jestliže tedy tím, že si doma nasadím roušku, než vyjdu ven mezi lidi, dokonce i tím, že nikam nepůjdu, mohu mnohé chránit, a svým způsobem i „zachránit“, podobně mohu tím, že pečuji o svůj vnitřní život, chránit a někdy možná i „zachránit“ druhé, s kterými se setkávám.

Zde je také logika modlitby. Ano, zachraňuje, uzdravuje, osvobozuje v podstatě jen Bůh, ale, jak se zdá, nedělá to bez prostředníka – člověka, tedy mě, Tebe. Když se tedy „zavřu ve svém pokojíku a modlím se k našemu nebeskému Otci“, nejen že tím Pána „povzbuzuji“ aby On sám jednal, ale též něco s Boží pomocí „měním“ ve svém nitru, co pak i nadále působí nejen zpětně na můj život, ale též na životy druhých.

V této souvislosti si připomeňme Ježíšovu modlitební agónii v Getsemanech. Ježíšova konkrétní modlitba „nebyla“ vyslyšena, kalich utrpení od něj Otec neodňal. Ale co se událo, bylo, že Ježíšovo lidské nitro se jeho zápasem s Otcovou pomocí „proměňovalo“ až ke zvolání plnému důvěry a blahodárného pokoje: ... ne má, ale Tvá vůle se staň. V Ježíši se v Getsemanech svým způsobem modlí celé lidstvo, zvláště pak v krizových situacích. Ta nynější je skutečně „celolidská“. Zdali však to bude mít dopad na postoj úsilí o vnitřní proměnu, o tom můžeme asi oprávněně pochybovat.

V každém případě však zde výzva je. A my křesťané jsme první, kteří by se jí měli chopit.

Mají zde zaznít otázky, tak tedy: Jak se stavím k současné celospolečenské krizi? Vidím v ní i pozitivní výzvy? Je pro mě též, nebo snad i především, pobídkou k úsilí „měnit smýšlení“, konat pokání? Cítím kromě obav o své zdraví též obavy o druhé, o jejich zdraví, o jejich vnitřní pokoj, o jejich potřebu nezůstávat v tom sami? Učím se prostřednictvím krize hlubší vnímavosti, citlivosti k okolí, zodpovědnosti za druhé, milosrdenství k druhým? Nebo mě to vše jen utvrzuje ve skepsi, že lidé jsou nenapravitelní, v hněvu na „zkažený

svět“, prohlubující se i osobní vnitřní bezvýchodnosti?

Druhá důležitá věc, jistě nejen pro mě, je pohled na Boha samotného, jakým způsobem v nastalé situaci vnímám Boží jednání, Boží postoje. Tedy jaký je a jak se vlivem světové situace rozvíjí a prohlubuje „můj“ obraz, představa Boha. To, jaký je můj „obraz“ Boha, je, jak jistě dobře víme, nesmírně důležité pro život z víry. Bůh „spravedlivý a přísný soudce“, či Bůh „neskonale a téměř bezmocně milosrdný“, či Bůh téměř „lhostejně přihlížející“, či Bůh naprosto „nečitelný“, ... Bible je plná pohledu na světové dění jako na bezprostřední Boží jednání. Dokonce do té míry, že Hospodin ... působí zlo, ... zatvrdil (ke zlému) faraonovo srdce, ... V schönstattské spiritualitě (a nejen v ní) je patrně více na dějinné zkušenosti založený pohled: Bůh jedná skrze „druhotné příčiny“, prostřednictvím lidí, prostřednictvím přírodních sil, prostřednictvím společenských událostí, ... Jaký je tedy pro mě Bůh, který skrze „druhotnou příčinu“ virové epidemie působí na tento svět? Je to Bůh, který se hněvá na lidstvo, který již nedokáže lidi milovat, ale pouze trestat? Samozřejmě spravedlivě. Nebo je to Bůh, který je již unaven stále lidi zachraňovat, když jsou stejně tolik nevďeční a lhostejní, Bůh, který tak trochu rezignovaně „přihlíží“? Nebo je to dokonce Bůh, jemuž je to vlastně

jedno, který je lhostejný k tomu, co si tady na zemi člověk natropil, nebo k tomu, co je stejně naprosto náhodný sled událostí, někdy šťastný, jindy katastrofický? A nebo je to přeci jen Bůh laskavě a při tom pevně a zodpovědně o lidstvo pečující, především však ne o lidstvo jako beztvarou masu, ale o každého jednotlivého člověka, o jeho opravdové blaho? Bůh, který netrestá s chladnou a bezohlednou spravedlností, ale používá i tajemně bolestné situace k projevům něžné lásky a péče? Bůh, který píše „rovně na křivých linkách“, před nímž můžeme s důvěrou (a pokorou) mluvit i o „šťastné vině“? Bůh, který není všemohoucí tím způsobem, že vše „řeší“, opravuje, dává do pořádku, ale je všemohoucí tím, že bezmezně miluje? Bůh milosrdný? A co vlastně znamená „milosrdný“, co to především znamená pro mě? Jak je milosrdný ke mně, když se bojím, když onemocním, když nezaviněně trpím, když je možná ohrožen v základech můj život...?

V úmluvě lásky vám vyprošuji vnímání Boží blízkosti, Jeho lásky i toho, k čemu nás v této situaci zve.

P. Jiří Voleský

Vydává Schönstattské hnutí a texty všech čísel tohoto měsíčníku Spoj nás v úmluvě lásky je možné si stáhnout na www.schoenstatt.cz